

ŠIANDIEN IR RYTOJ

JUGOSLAVIJOS diktatoriui Titui švenčiant 70 metų amžiaus sukaktį, Chruščiovas įteikė diplomatinę dovaną, pakeičdamas atostogų į Sovietiją.

Tokiu būdu, 1948 metais Stalino ekskomunikuotasis Tito vėl grąžinamas į komunistų šeimą ir visi skirtingai, kurie skyrė abu kraštus, atrodo, bus užmiršti.

Tada Tito nepanorėjo klausyti Kremliaus įsakymų. Bet kai šiandien "didysis" Mao Tse Tungas neklauso net "patarimų", kodėl Tito turi pasiūlyti "netikėliu".

Chruščiovas tik ieškojo patogaus momento, susigrąžinti buvusį sąjungininką.

MOMENTAS pasirinktas patogus.

Jugoslavija, kaip ir visi komunistiniai kraštai, pergyvena aštrią ekonominę krizę. Jos pramonė, nežiūrint didelės Amerikos pašamos, vis nepajėgia atsistoti ant kojų ir žmoniems trūksta būtiniausių kasdien vartojamų daiktų.

Amerikiečiai su savo parama daug prisidėjo prie Tito palaikymo. Bet tas nė kiek neįduodino Chruščiovo. Jis žinojo kad Sovietų Sąjunga Titui negalės duoti viso to, ko jis buvo reikalingas. Pagaliau, sovietai turėjo "klijentų", kurie negalėjo tikėtis kreditų iš Amerikos.

Bet šiandien Chruščioviui Tito pasidarė reikalingas.

NUTILDYDAMAS savo maištingą bendradarbį Milovaną Djilą, kuris kovojė prieš "naująją klasę" arba "buržuazinį komunizmą", Tito pasigerino Chruščioviui, kuris tos kritikos nemėgo.

Pagaliam, dabar vedamas didysis politinis žaidimas tarp Kennedžio ir Chruščiovo, verčia traukti į savo pusę "neutraliuosius" Afrikoje ir Azijoje. O Tito yra jų lyderis, kuriam daug geriau pasisekė negu Nehru, Nasserui ar Soekarnui. Tito neutralizmas turi labiau sovietinį, negu proamerikinį atspalvį.

Po atostogų Sovietijoje, Tito nesivaržys ateinančiais metais atvykti atostogauti į Ameriką ir Kennedy nepagailės jam dolerių, nors prieš tai jis bus gavęs iš Chruščiovo rublių.

Visas menas diplomatijoje, kaip ir politikoje, mokėti abiem rankom imti iš kairės ir dešinės, pasilikant... "neutralių".

ŽINIOS IS VISO PASAULIO

• **Bulgarai** buvo apšaukti kapitalistais, leidę dviračius pirkti išsimokėjimui.

• **Paliaubos** Alžire supamos misterijos, nes niekas nežino, kas su kuo tariasi ir kas dėl paliaubų susitarė. Bet porą dienų bent nebus žudomi niekuo dėti praeiviai.

• **Castro** pareiškė esąs labai susirūpinęs žiniomis, kad JAV vistiek ruošiančios ką nors daryti su Kuba.

• **Maskvos** propagandinė aparatūra išnaudojama visu įtempimu aiškinimui priežasčių, kodėl pakilo maisto produktų kainos.

• **Rytų Vokietija** buvo priversta kreiptis į Vakarų Vokietiją prašant anglių, mašinų, maisto ir vaisių 1 milijardo dol. vertės. Tai viena iš Ulbrichto priemonių "pasivyti Vakarus".

• **The Indianapolis Star** mano, kad JAV mokesčių mokėtojai skaudu stebėti, kai Afrikos valstybėje Kenijoje JAV paramos doleriai kenijiečių naudojami

DIRVA

Nr. 64

Birželis-June 4, 1962

Cleveland, Ohio

Hong Kongo spygliuota užtvara ir žmonijos tragedija

Ar po II-jo Pasaulinio karo 40 milijonų žmonių turėjo apleisti savo tėvynes (pagal Time apskaičiavimus), ar 10 milijonų (pagal atsargesnį US News & World Report), bet tai jau skaičiai, patys už save kalbą. Paliekant tos paskirų žmonių tragedijos humaniškąjį aspektą šone, daugeliui laisvajame pasaulyje vis dar galvojant, kad tai tik — nesusipratimas 20-jo amžiaus pažangos ir kultūros kilimo epochos, vieni skaičiai tik byloja apie komunistinės sistemos pasekas. Tų skaičių niekas nepalygina su skaičiais žmonių, gyvenančių naujai atsikūrusiose valstybėse Afrikoje ir Azijoje, kurių padėtis iššaukia net konkurenciją pagalbą teikiančiųjų valstybių tarpe.

Žmonijos tragikomedija, jei taip ją galima pavadinti, savo ryškiausią scenovaizdį pastaruoju metu sukūrė Hong Kongo scenoje.

Kad uždarius vartus į Vakarų pasaulį, komunistai pastatė Berlyno sieną. Kad uždarius vartus į Vakarų pasaulį, angilai — ne komunistai — pastatė spygliuotą vielą tvorą Hong Konge. Anglų atsisakymas priimti kiniečių pabėgėlius, motyvuojant vietos stoka, respublikonų senatoriaus Karl Mundt buvo pavadintas "vienu iš žiauriausių aktų tarptautinėje istorijoje".

Anglai, užsigavę tokiu pareiškimu, viešai paklausė senatoriaus, ką darytų JAV, jei rusai staiga atidarytų vartus Berlyne ir kasdien paleistų į laisvę po 30,000 alkanų rusų. Į tai senatorius Mundt atsakė, kad JAV priimtų visus, kiek tik įmanoma, gi jei pasirodytų tai

neįmanoma, šauktume viso laisvojo pasaulio paramos. Ką Hong Konge padarė ir angilai, bet jau pavėluotai.

Tūkstančiai kiniečių užklupo vakariečius nepasiruošusius. Gal vakarų valstybių saugumo organai ir žino pakankamai gerai apie komunistinių karinių pajėgų judėjimus, jų pasiruošimus ir apginklavimą. Bet apie kaupimąsi tūkstantinių, o gal ir milijoninių masių pabėgimui iš "rojaus" — nepagalvojo. Gal šaltojo karo fronto tai jiems ir ne tiek svarbu. Bet — kažin?

Nejaugi to kiniečių masių pajudėjimo problema tikrai toki nereikšminga ir nieko bendro neturinti su šaltojo karo frontais?

Sutikimas kelių tūkstančių kiniečių pabėgėlių išleisti į JAV esąs geru bandymu, anot Life, bet toli gražu ne galutinu problemos sprendimu. "Jei mes, prisiekę kovoti su komunizmu, stokojame idėjų ir noro priglausti žmones, bėgančius nuo komunizmo, mes patys randamės apgailėtinoje padėtyje", baigia savo vedamąjį Life.

Padėtis apgailėtina ne vien todėl, kad nebuvo laiku pasiruošta priimti ir ap-

• **JAV sekretorius Dean Rusk** pranešė, kad trumpu laiku neišsprendus Laos neutralios vyriausybės klausimo, JAV atsistos prieš labai rimtą problemą. Problema susidėję iš dviejų galimybių — pradėti karą ar palikti Laosą raudoniesiems.

• **Adolfas Eichmanas** buvo pirmasis asmuo, pakartas Izraelio valstybėje.

• **Sov. Sąjungoje** maisto produktų kainos pakeltos — mėsei 30%, sviestui 25%. Priežastis — kad nugalėti laikinas kliūtis miestų gyventojų aprūpinimui maistu.

• **Laikraščiai** pakartotinai tvirtina apie augantį sabotažą Kuboje, kaip pagrindinį faktorių tos valstybės ekonominei suirutei pagreitininti.

gyvendinti pabėgėlius Formozoje ir visur, kur tik buvo galimybių juos patalpinti (jei jau Hong Konge nėra vietos), bet apgailėtina dar ir tai, kad susidariusi situacija pačioje Kinijoje buvo palikta patiems kiniečiams išspręsti. Jei Pekino režimui atrodė, kad tūkstančiai badaujančių ir neramių siejų geriau bus išleisti pamaitinti anglams Hong Konge, jie atidarė vartus ir dar anglus pastatė į keblią padėtį... Kai pamatė, kad propagandiniu atžvilgiu žygis buvo nesėkmingas ir privedė kraštą prie revoliucijos briaunos, jie sau ramiai vartus vėl uždarė, — dideliu anglų džiaugsmui, o ir kitų vakarų valstybių lengvesniam atodūsiui. Gi Raud. Kinijos vidaus padėtis po šiai dienai palikta tik — laikraščių korespondentams analizuoti ir pravažiuojantiems anglų pirkliams stebėtis.

Nors ne visai. Buvo gi ir kitokių "idėjų" atsiradę. Buvo siūlymų lėktuvais išmesti maistą badaujančioms kiniečių masėms. Bet, berods angilai, tam pasipriešino, nes — būtų buvę nepatogu ir gal net užgaulu tai daryti, negavus Peipingo valdžios leidimo...

Laikraščiai pilni pranešimų apie įvykius prie Hong Kongo spygliuotosios tvoros. Tvoros pastatytos anglų. Pilni tragikos, pilni vaizdų apie humaniškumo "nuosmūki". Pilni oficialių pasiteisinimų apie stoką pastogės, apie stoką transporto priemonių pargabenti pabėgėlius į Formozą... Bet transporto priemonių užtenka prekybai su Raud. Kinija palaikyti, bent dalinai užkemsant tuščių Pekino aruodų skyles.

US News & World Report sako, kad vakarų ekspertai, stebį komunizmą, laiko, kad tokie masiniai bėgimai gali turėti painių pasekų komunizmui. Jie kelia klausimą, kaip ilgai gali išsilaikyti sistema, nepajėgi savo žmonių išmaitinti ir sulaukyti nuo pabėgimų?

Skamba lyg ir baimė, kad komunizmas gali pats sugriūti...

Grupė birutiečių, dalyvavusių gegužės 26 d. L.D.K. Birutės K.Š.M. Draugijos ir L.V.S. Ramovės suvažiavime Chicagoje, prie laisvės paminklo Junimo Centro sodelyje.

A. Gulbinsko nuotrauka

JAU LAIKAS UŽSIPRENUMERuoti A. SMETONOS MONOGRAFIJĄ

Einant prie Prezidento Antano Smetonos monografijos baigiamųjų paruošos darbų, verta paminti, kad tai nebus eilinis biografinis veikalas, bet tam tikro laikotarpio Lietuvos istorija. Tai yra veiklas ideologinės, politinės ir istorinės reikšmės, kuriame nagrinėjama Lietuvos buklė prieš I-ą pasaulinį karą, nepriklausomybės kūrimosi metai, mūsų tautos nepriklausomo gyvenimo laikotarpis, Knygoje paličiama visa eilė Lietuvos laisvės kovotojų, politikų, visuomenininkų.

Veikalas, senai užsimotas išleisti, pagaliau jau spausdinamas. To veikalo pasirodymo nekankiai laukia ne tik leidėja — ALT S-ga su savo nariais, bet ir platesnė lietuvių visuomenė, gyvai besidominti Lietuvos kūrimosi laikotarpiu, jos atgimimu ir padaryta pažanga. Nėra abejonės, kad veikalas bus viena iš gražiausių ir vertingiausių dovanų mūsų jaunimui.

Monografijos autorius Aleksandras Merkelis, žurnalistas ir rašytojas, jau yra parašęs V. Ku-

dirkos ir Vydūno monografijas. A. Merkelio nueitas kelias Nepriklausomos Lietuvos spauldėje ir literatūroje, jo aktyvus reiškinasis tremties spauldėje, jo kruopštumas ir pamėgimas dokumentinės medžiagos rinkime ir jos panaudojime yra garantija, kuria visa širdimi verta pasitikėti.

ALT S-ga jau yra išsiuntinėjusi prenumeratoriams rinkti sąrašus savo skyriams. Jų turi ir Dirva. Nežiūrint veikalo apimtys, (750 psl.) jam paruošti įdėto darbo ir išlaidų, prenumeratoras mokėstis nustatytas tik 10,00 dolerių iš anksto užsisakantiems. Vėliau knygų rinkoje bus pardavinėjama po 12,00 dolerių.

Paskyrę monografijai 25,00 dolerius bus laikomi garbės prenumeratoriais ir jie gaus geriau įristą, numeruotą monografiją.

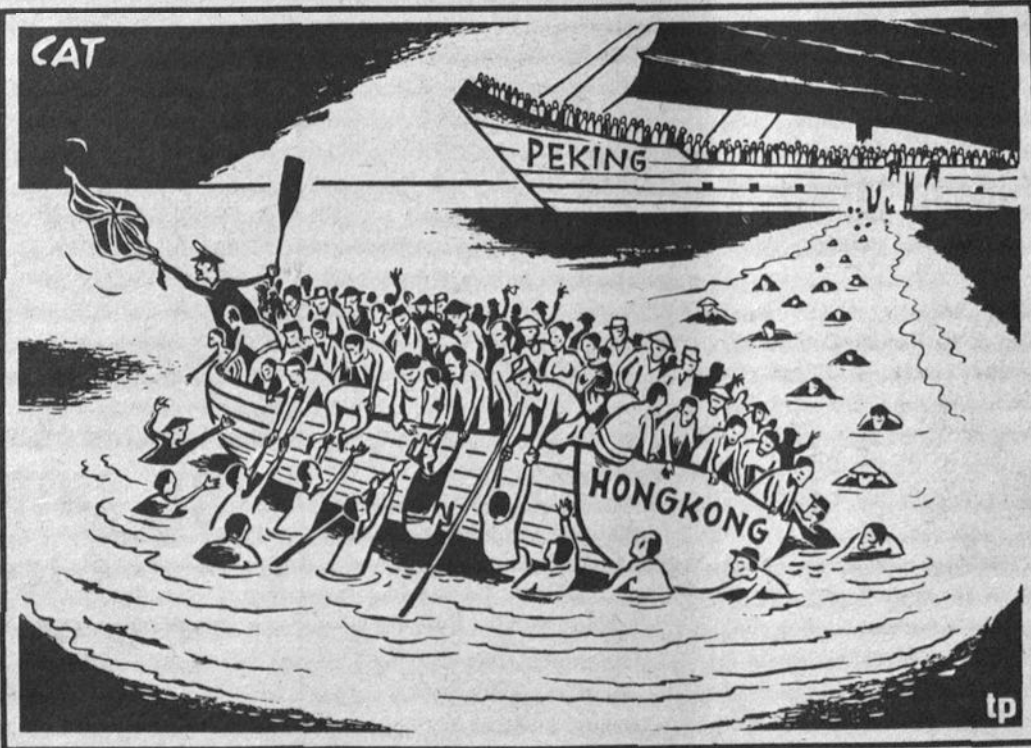
Nėra abejonės, kad mūsų sąlygose tokiam veikalui išleisti lėšų niekad nebus per daug. Tad jau dabar laikas pradėti prenumeruotis ir užsitikrinti sau vertingą ir nepamainomą veiklą.

RAŠYDAMI LAIŠKUS, PAGYVINSIME LIETUVOS BYLĄ

Birželio kankinių minėjimas čia pat, 26 metus ruošėme minėjimus ir kalbėjome sau patiemis. Lietuvis, latvis ar estas minėjimų reikšmę žino, savo tautų kankinius ar kovose žuvusius prisimena. Ši kartą minėjimus skirkime svetimiesiems. Turime ir geriausią progą. Birželio mėn. 14-15 d. organizuojama masinė Pabaltijo tautų delegacija į Washingtoną. Ją ruošia Baltijos Valstybių išlaisvinimo Akcijai JAV Kongrese ir Senate komitetas. (Americans for Congressional Action to Free the Baltic States). Krašte partizanai, kankiniai Sibire atidavę kruviną auką — gyvybes tūkstančiais. Mums, esantiems laisvuose kraštuose, kruvinos aukos atiduoti nereikia ir jos niekas neprašo. Tėvynė iš mūsų prašo visai nekalto, kiekvienam lengvai pakeliamos aukos, parašyti laišką senatoriams, kongresmanams, komisijų pirmininkams ir nariams. Mūsų auka — lakštelis popierio, pašto ženklas, vokas ir valandėlė su-trukdyto luoslaikio. Laiško parašymas yra labai svarbus, nes

JAV Kongrese ir Senate yra įneštos svarbios rezoliucijos, kuriomis reikalaujama Lietuvos bylą iškelti Jungtinėse Tautose, leisti laisvus rinkimus ir visų Maskvos karinių, policinių ir partinių jėgų pašalinimą. Masinis laiškas užvertimas JAV įtakingų politikų būtų rimta parama reikalui pasutimėti į priekį. Jeigu rezoliucijos ir nepraeitų, laiškų rašymas nepakenks, bet Lietuvos ir kitų pavergtų tautų reikalus sustiprins, sudarys rimtą opinią, kad pavergtiems kraštams laisvės siekia didelė visuomenės masė, kas Amerikos demokratijoje turi neįkainiojamą reikšmę, svarbą ir įtaką. Informacijų nemokamai galima gauti pas inž. J. Juodelį, kurio adresas yra toks: Mr. J. Juodelis, 3803 Evans St., Los Angeles 27, California. Kas norėtų gali pasinaudoti ir šiuo laiško pavyzdžiu senatoriams:

The Honorable (Pilna pavardė senatoriaus)
United States Senate
Washington 25, D.C.
Dear Senator: Senate Concur-
(Nukelta 1 2 psl.)

Gelbėkite gelbėjimosi valtį!

TECHNIKOS PAŽANGA (4)

B. K.

Lėktuvų pažanga

Žmonija nuo neatmenamų laikų svajojo apie skridimą oru. Tautosakos yra pilnos mitų pradedant graikų Ikaro legenda baigiant arabų skraidančiu kilimu. Tačiau, tik dvidešimtam amžiuje pasisekė šitą svajonę įkūnyti. Visai natūralu, kad mėgėjai išradėjai bandė išspręsti žmogaus skridimo problemą paukščių būdu. Paukščių raumenys palyginus su jų svoriu yra keletą kartų stipresni už žmogaus. Sunkesniai gyviui sunkiau skristi, nes svoris auga kaip kubo dydžio kubas o paviršius tik kaip kvadratas. Paukščio skridimo judesiai yra labai komplikuoti - sunku juos mechaniniais prietaisais imituoti. Todėl apčiuopiamų rezultatų tedavė konstruktavimas prietaisų, lengvesnių už orą ir imitavimas aitvaro, kuris būdamas sunkesnis už orą ir besparnų, sugeba iškilti.

Lengvesnių už orą prietaisų bandymas buvo sėkmingas jau 18 šimtmeityje Prancūzijoje. Pirmajam bandymui buvo panaudotas didelis balionas, pripūstas karšto oro lengvesniu už aplinkos šaltą orą. Vėliau pradėta naudoti lengvesnį už orą dujas vandenilį. Tie balionai tegalėjo pluduriuoti ore - nes nebuvo motoro variklio.

Pradžioje šio šimtmečio Vokietijoje grafas Cerpelinas sėkmingai konstruktavo didelius oro laivus pripildytus vandenilio ir varomus variklių su propeleriu. Dauguma jo sėkmingų bandymų pasibaigė katastrofa dėl vandenilio dujų sprogmio. Gal būtų grafas Cerpelinas būtų turėjęs didesnio pasisekimo, jei kelioliką metų prieš antrą pasaulinį karą Amerika būtų sutikusi paduoti helijaus dujų Vokietijai, kurios yra antros pagal lengvumą po vandenilio ir absoliutiškai chemiškai neaktyvios.

Nežiūrint pradinio pasisekimo, cepelinai negalėtų konkuruoti su lėktuvais dėl jų didelio tūrio ir didelio orui pasipriešinimo kuris neleidžia greitai skristi.

Aitvarų principo lėktuvus pasidarė įmanomas dėka vokiečio Lillienthalio žuvusio bandant savo aitvarą sklandytuvą. Sukonstruktavus aitvarą, galintį pakelti žmogų, tereikėjo pakeisti siūlą, laikantį aitvarą kokia nors traukiamąja jėga. Tam tikslui buvo pasirinktas propeleris.

Garbė pirmiems atlikusiems tokiu principu skridimą tenka broliams Wrights iš Ohio. Propeleriu varyti jie pasirinko patobulintą automobilio variklį 12-kos arklio jėgų, svėrusį 180 svarų. Pirmame skridime 1903 metais jie išbuvo ore 12 sekundžių. Laikinos garo mašinos buvo daug

sunkesnės ir jų panaudojimas skridimui nebuvo įmanomas. Jau už metų buvo pagamintas oru šaldomas variklis 54 arklio jėgų, sverias 152 svarus.

Taigi skridimas yra tiesioginė išdava motoro, sugebančio išvystyti didelę jėgą, palyginamą su jų svoriu. Jei vidutinio degimo varikliai būtų buvę išvystyti porą šimtų metų anksčiau, reikia tikėtis, kad keliolika metų po jų atsiradimo būtų buvę išspręstas skridimo principas. Kada broliai Wright įrodė, kad skristi galima, lėktuvo pažanga vyko dideliais žuoliais, nes paraleliai su skridimo bandymais buvo sukurta ir išvystyta aero-dinamikos mokslas, davęs matematinis pagrindus tobulesnio lėktuvo konstruktavimui.

Buvo surasta, kad sunkesnė už orą plokštė, lekianti oru gauna kilimo jėgą dviem būdais: kampas, kurį skrendanti plokštė sudaro su skridimo linkme, vadinamas atakos kampas ir sparno profilis. Jei skrendanti plokštė turi išgaubtą viršų ir plokščią apačią, tada laike skridimo oras aplaudamas išgaubtą viršų išsiplečia ir praretėja, tuo sudarydamas žemesnį oro spaudimą viršuje plokštės sparno ir didesnę apačioje. Tas spaudimų skirtumas iš abiejų plokštės pusių sudaro keliamąją jėgą. Abi tos keliamos jėgos yra proporcingos lėktuvo greičiui.

Vėliau buvo rasta, kad oro pasipriešinimas skridimui yra netiek proporcingas skersiniam pjūviui, skrodžiančiam orą, kiek skrendančio kūno formai. Geriausia forma yra - bukas priekis ir smailas kūginis galas. Šitokią formą automatiškai pasirenka krentas iš debesų vandens lašas. Greta geresnio skridimo oro reikšnių supratimo vyko nepaprasta technologinė pažanga tiek motoruose tiek naujose medžiagose. Naujos lengvos medžiagos, kaip aluminijus, suradus naujos gamybos procesus, atpigę keliadesimt kartų. Rezultate, lėktuvai pradėjo skristi daug greičiau, daug toliau ir galėjo būti statomi daug didesni.

Jau pirmas pasaulinis karas parodė, kad lėktuvus yra nepaprastai svarbus karo ginklas, nes kas valdo erdvę virš mūsų lauko, turi lemiamos įtakos mūsų laimėjimui. Naturalus kariuomenių susidomėjimas lėktuvais dar daugiau spartino lėktuvų pažangą. Lėktuvų motorai pradėta gaminti ne tik lengvesni ir galingesni, bet taip pat daug našesni. Būtent, vienai arklio jėgai per vieną valandą pagaminti reikėjo vis mažesnio kuro kiekio. Tačiau lėktuvo greitis neaugo proporcin-

gai motorų galingumui, nes oro pasipriešinimas auga ne proporcingai lėktuvo greičiui, bet proporcingai to greičio kvadratai.

Norint, kad tas pats lėktuvas galėtų skristi dvigubai greičiau reikia į jį įdėti keturgubai stipresnį motorą. Bet keturgubai stipresnis motoras daugiau sveria, užima daugiau vietos, pakelti didesnį svorį reikia didesnio sparnų ploto. Didesni sparnai reikalauja stipresnio viso lėktuvs konstrukcijos, stipresni motorai reikalauja daugiau kuro, taigi būdamas sunkesnis ir turėdamas didesnį skerspjūvio plotą lėktuvas su keturis kartus stipresniu motoru tegalėjo skristi 40%-50% greičiau, o ne visą šimtą, kaip buvo planuota. Todėl moderniški lėktuvai turi tūkstančio arklio jėgų motorus.

Greitesni ir didesni lėktuvai atnešė įvairių kitų problemų. Būtent, yra pageidaujama turėti kaip galima mažesnę lėktuvo nusileidimo ir pakilimo greitį, jau vien tik saugumo sumetimais. Greitai skrendant, lėktuvui nereikia didelių plokščių nes kilimo jėga yra proporcinga greičiui. Didesnės kilimo plokštys, reikalingos lėtam nusileidimui, sudarytų didesnę oro pasipriešinimą ir sumažintų lėktuvo maksimalinį greitį. Dalis šios problemos buvo išspręsta išradus propelerį kurio sraigto kampą galima keisti. Toks lėktuvas, nusileisdamas palietęs žemę, pakeičia propelerio sraigto priešingą linkmę ir propeleris veikia ne kaip traukiamoji jėga, bet kaip stabdis, tuo sutrumpindamas lėktuvo nusileidimo taką. Šitoks įtaisymas dabar naudojamas visuose komerciniuose lėktuvuose.

Jau prieš antrą pasaulinį karą propeleriu varomų lėktuvų greičio varžybos pradėjo pasiekti ribą. Lėktuvo propelerio viršūnė turi daug didesnę greitį kaip pats lėktuvas. Buvo pastebėta, kad propelerio viršūnė, greičiui artėjant prie garso greičio ore, propelerio našumą pradeda mažinti. Neatsižvelgiant į didesnį arklio jėgų įnašą į besisukantį propelerio veleną, propelerio traukiamoji jėga nekyla proporcingai. Buvo rasta kad propeleris yra našus tik iki 9/10 garso greičio.

Garso greitis ore yra 1007 pėdos lygu 331 metrų per sekundę. Tai yra truputį virš 700 mylių per valandą. Ši greičio riba yra labai reikšminga aviacijai. Moderniškų labai greitų lėktuvų greitis dažnai matuojamas vienetu Mach, Mach yra žinomo aero-dinamikos mokslininko pavardė. Jei lėktuvas pradeda skristi greičiau už garą, jo skridimas yra surištas su dideliu sprogmio garu, tokiu greičiu skrenda lėktuvai arčiau žemės gali sudaužyti langus ir padaryti kitų nuostolių. Taip pat buvo pastebėta, kad virš garso greičio skrendas lėktuvas nustoja pastovumo, jo kontrolės menkliau veikia ir pasipriešinimas skridimui nepaprastai padidėja. Kadangi buvo žinoma, kad artilerijos sviedinys gali lėkti greičiau už garą be jokios komplikacijų, buvo suprasta, kad skridimas virš garso greičio reikalauja kitokios formos lėktuvo ir bendrai kitokios aero-dinamikos. Visi šitie nauji vadinami ultragarsiniai tyrimai nebūtų turėję praktiškos reikšmės, jei nebūtų buvę išrastas sprausminis lėktuvas. Nes, nežiūrint į naujus išradimus, propelerio formoje pakeliant jo našumą, net propelerio viršūnei judant greičiau už garą, vistiek ekonomiškai greičio riba propeleriniams lėktuvams yra apie 500 mylių per valandą.

(Bus daugiau)

Rašydami laiškus...

(Atkelta iš 1 psl.)

rent Resolutions 12, 63 and 64 are pending in the Senate Committee on Foreign Relations. I urge you to support the cause of Freedom for the Baltic States and I am sure you will do all you can to expedite the adoption to these resolutions by the United States Senate. Adresas ir parašas.

Svarbiausia laiškus adresuoti sen. J. William Fulbright ir kongresmanui Thomas E. Morgan. Laiškai turi būti trumpi. Kam sunkiau, gali pasinaudoti žemiau duotu pavyzdžiu. Būtinai, kad laiškai nebūtų vienodo turinio. Tačiau nepakenks ir vienodo turinio. Rašyti turėtų ne tik vienas

RYTŲ EUROPOS TRAGEDIJA (4)

NEĮVERTINTI PRIEŠAI IR "DRAUGAI"

Lėtai skrieja sekundžių rodyklė paskutiniąsias minutes prieš 17 valandą -- "Audros operacijos" x-valandą. Visoje Varšuvoje lenkai tomis sekundėmis įtemptai žvalgosi į laikrodžius, laukdami garsų iš bokštų...

Nieko nenujausdami stovi vokiečių sargybiniai ties kareivinėmis ir štabais, vaikštinėja atostogininkai gatvėmis.

Dar dešimt sekundžių... aštuonios... šešios... keturios... dvi... viena...

Bokštuos nuaidi penktosios pietinės valandos dūžiai, nusirita jų garsas pilkais stogais, po kuriais tą 1944 rugpjūčio pirmąjį tykojo keršto ir neapykantos hydro.

"Mirtis vokiečiams!" - nuskrieja per Varšuvą riksmas. Iš dešimčių, šimtų, tūkstančių gerlių. Ir prasideda neįgaliausia žmonių medžioklė. Pamišėliškas kerštas.

Vokietės telefonistės mėtomos iš langų, karo ligoninių gydytojai šaudomi, policininkai apšami benzinu ir gyvi uždegami. Žiaurumui nėra ribų.

Gen. Bor-Komorowski, lenkų sukilimo vadas

Generolas Bor-Komorovskis atpalaidavo jėgas, kurių jau ir pats nebepajėgia suvaldyti. Jis tikėjo, kad sukilimo staigumas išvys vokiečius iš miesto, suparalizuos jų pasipriešinimą, ir Varšuva po dviejų-trijų dienų bus laisva. Tada jis, lenkų ge-

šeimoje, bet visa šeima paskirais laiškais. Svarbumą sudaro laišku gausumas. Laiškai nepakenks nei mūsų laisvinimo veiksmams. Kilęs nesusipratimas dėl Baltųjų Rūmų delegacijos sudarymo ir pasireiškusių nesusipratimų su Amerikos Lietuvių Tarybos vykdomojo komiteto netaisytis, neturi nieko bendro su laišku rašymu ir nieko į ginčą ar nesusipratimą neįvelia. Laiškų rašymu nesiekdama jokiu politinių ar kitokių tikslų, kaip tik pagyvinti Lietuvos laisvinimo reikalų ir bylai suradimų daugiau draugų, rėmėjų svetimausių sluoksniuose, ypatingai politiniuose rateliuose, kaip demokratuose, taip ir respublikonuose. Tas daroma jungtinėmis jėgomis. Užpilkime senatą ir kongresą šimtais tūkstančių laišku. Darbas ir auka pakeliamas visiems. Atlikime kovos priesaiką kenčiančiai tautai.

Laiškų pavyzdžiai: The Honorable J. William Fulbright United States Senate Washington 25, D.C. Dear Senator Fulbright: I urge you, as Chairman of the Senate Committee on Foreign Relations, to expedite the passage of Senate Concurrent Resolutions 12, 63 and 64 which will be a significant step toward the liberation of the Baltic States. Sincerely (parašas ir adresas).

Kitas kongresmanui Morganui. The Honorable Thomas E. Morgan House of Representatives Washington 25, D.C. Dear Representative Morgan: I urge you, as Chairman of the House Committee on Foreign Affairs, to expedite the passage of House Concurrent Resolutions 153, 163, 195, 439, 444 and 456 which will be a significant step toward the liberations of the Baltic States. Sincerely, (parašas, adresas ir data).

K. Tautkus

nerolas grafas Komarovskis, savo armijos priekyje pasveikins sostinės įžygiuojančius sovietų dalinius, kurie eis ir nueis su frontu.

Kaip klaidingai generolas įvertino vokiečius ir rusus! Kiti Rytų Europos politikai po kelių mėnesių taip pat klaidingai vertins rusus.

Buvęs kavaleristas, kuris vokiečių karininkijos tarpe turėjo daug draugų, klaidingai apskaičiavo vokiečių pasipriešinimo jėgą. Gal jo klaidą paskatino karininkų atentatas prieš Hitlerį 1944 liepos 20, gal skubus vokiečių traukimas iš rytų frontu.

Ir, nors neperdaug pasitikėdamas rusais, vis dėlto jis negalėjo prileisti, kad sovietai jį išduos. Jis juk buvo sąjungininkas - generolas, kovojąs prieš Hitlerį.

*

Bruehl rūmuose, baroko stiliaus pastate šiaurinėje Saksų sodų dalyje, komendantas gen. lttn. Stahel ir gubernatorius Dr. Fischer taip pat girdėjo prasidėjusį šaudymą, bet prie šūvių triukšmo Varšuvoje juk buvo priprasta. Tiesa, jau 13 valandą SS ir policijos vadas Geibelis užliar-mavo visas policijos ir kariuomenės įgulas Varšuvoje, bet dar ir dabar, atėjus pirmiesiems telefoniniams pagalbos šūkams iš policijos postų ir tiekimo bazių, komendantūros karininkai pasipiktino:

- Negali jie ten suvaldyti savo nervų. Porą lenkų gi gali sutvarkyti!

Po penkių minučių kulipkos švilpia ir aplink Bruehl rūmus. Štabo karininkai ir telefonistės gūla ant grindų.

Tačiau sargybos jau užliar-muotos ir užėmusios pozicijas. Stipri kulkosvaidžių ugnis pasitinka puolančius lenkus, kurietikėjo, kad ir čion įgulas lengvai įveiks.

Prisileisti artyn ir tada duoti pylo! - komanduoja kulkosvaidininkus būrio vadas.

Bet sukilėliai atsitraukia. Jie hermetiškai atkerta vadovietę. Tuo tarpu radiškai ir telefonistės bando užmegsti ryšį su išoriniais pasauliu. Daugelis punktų jau visai nebeatsako. Juos nušlavė neapykantos banga. Iš kitų atsparos punktų pasigirsta pagalbos šauksmai:

- Lenkai ties durimis! Sveikinkit Vokietiją!

Paskui telefonai nutyla. Komendantūros centrinėje žinoma, ką tai turi reikšti.

*

Sukilėliams nepasiseka užimti visų numatytųjų tikslų, ypač jiems nesiseka perimti į savo rankas susisiekimo mazgų, kurie lemtų sukilimo pasisekimą: Vislos tilto, geležinkelio stoties, aerodromo.

Tačiau Tėvynės Armijos kon-

DIRVA

— THE FIELD —
Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberkis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išleina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Lai-kūnas, R. Micželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

trolėn jau perėjo miesto centras, senamiestis, du siauri ruožai vakariniamė Vislos krante, Powisle ir Czerniakow, ir pagaliau Volos priemiestis. Lenkų rankose taip pat didelė pietinio rajono dalis ir Zoliborzo kvartalas šiaurėje.

Kelis vokiečių pasipriešinimo židinius lenkai yra apsupę: Bruehl rūmus, vieną banką ir gestapo centrinę parlamento rūmuose.

Dešiniajame Vislos krante kovoja 9 armijos dalys - jų tarpe 73 pėst. divizija, 19 tankų divizija, parašiutininkų divizija "Hermann Goering" ir kiti. Jie, puslankiu išsidėstę prieš Pragos priemiestį, siekia sulaukyti maršalo Rokosovskio jėgas, vadina-mą Gudijos frontą.

Lenkai norėjo šioms vokiečių jėgoms nukirsti tiekimo kelius - tada rusai būtų jas lengvai suskaldę, lenkam per Vislos tiltą skubant pagalbei sovietams. Toks buvo planas.

*

Daugely kvartalų jau nebėra nė vieno gyvo vokiečio. Gatvės pilnos džiūgaujantių žmonių. Raudonos - baltos vėliavos plevėsuoja namų languose. Suskambagiesmė. Vyrai nusiima kepure:

- Lenkija dar nežuvo...

Lenkijos himnas aidą gatvėmis stipriai ir jausmingai. Seniai šiuosto ašaras, moterų glaudžia prie krūtinę vaikų. Paaugliai nedrąsiai dairosi į negyvenamą vokiečių unoformoje, kuris guli griovyje.

Vyrai bučiuoja jasi ir kukčioja iš susijaudinimo:

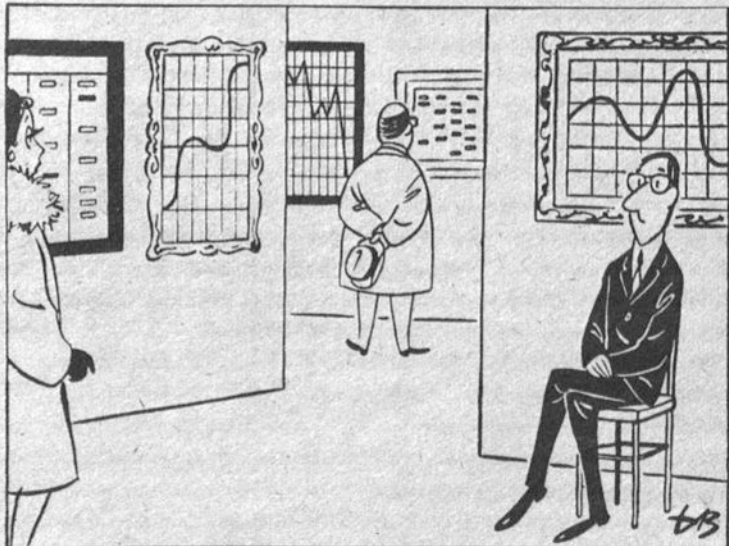
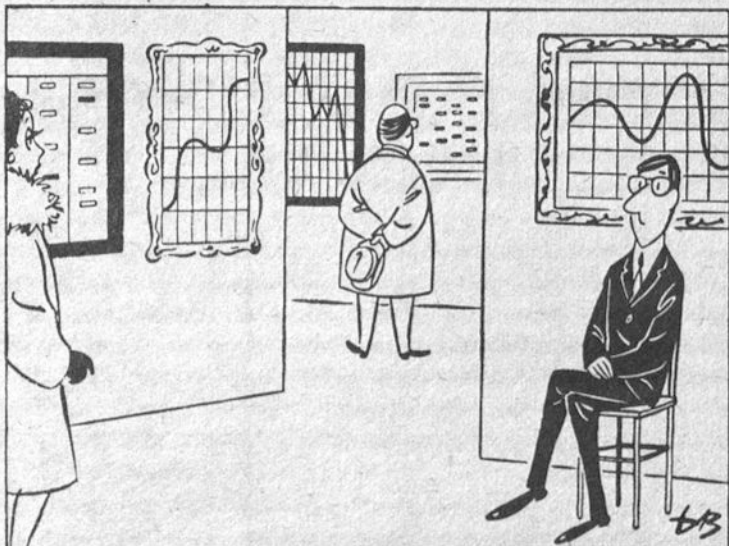
- Broliai! Lenkija vėl laisva!

Lenkija vėl laisva? Ar ilgai!

(Bus daugiau)

SEPTYNIŲ SKIRTUMŲ GALVOSŪKIS

Kokie yra septyni skirtumai tarp tų dviejų piešinių? Atsakymą rasite 5 puslapyje.

ALT REFORMA NEIŠVENGIAMA

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga savo aplinkraščiui S-gos skyriams pareiškia, kad ji "jau kuris laikas reiškia savo nusistatymą, kad Amerikos Lietuvių Tarybos organizacija yra reformuotina, pritaikytina pakitėjusioms gyvenimo sąlygoms. Toks nusistatymas yra grindžiamas noru, kad ALT pasidarytų visuotinesnė, reprezentatyvesnė ir veiksmingesnė organizacija, pajėgianti sėkmingiau atlikti savo darbą ir paveikiau prisidėti prie Lietuvos išlaisvinimo.

Metodai, kurių griebėsi kai kurie Tarybos Vykdomojo Komiteto nariai ryšium su Amerikos lietuvių delegacija pas prezidentą Kennedį, pagaliau įtikino lietuvių visuomenę, kad ligšiolinė, gyvenimo sąlygų nebeatitinkanti ALT organizacija nebegali atlikti savo uždavinių. Atrodo, jau ir patys atkaklieji Tarybos pasenusios organizacijos ir darbo rutinos gynėjai pamatė, kad taip toliau nebegalima bevažiuoti, ir susirūpino, kaip tatai pataisyti.

Šių metų liepos 28 ir 29 d. Chicagoje įvyks ALT suvažiavimas, kuriame, be abejo, iškils ir jos reformos klausimas. Netikime, kad Tarybą reformuoti lengvai seksis, tačiau reikia būti pasiruošus ir turėti konkretų, pozityvų projektą, kurį galėtume pasiūlyti svarstyti suvažiavime, arba ir prieš jį, jei būtų reikalas.

ALT Sąjungos valdyba yra apmetusi Tarybos naujos organizacijos bendrinius dėsnius, kuriuos pateikia Sąjungos Tarybos nariams, skyrių valdyboms ir per jas Sąjungos nariams apsvarstyti."

Tuose bendriniuose dėsniuose, kuriuos ALT S-gos nariai turėtų labai nuodugniai apsvarstyti, pagrindinių principu išryškėja noras, kad ALT apjungtų tas gyvasias centralizuotas organizacijas, kurios lietuvių visuomeniniame ir politiniame gyvenime uoliai reiškiasi ir savo pastangomis Lietuvos laisvinime neabejotinai turi įdėjusios pakankamai "kapitalo" savo darbu, kad joms ALT būtų užtikrinta vieta.

Gi ALT Sąjunga, iš savo pusės, paruoš konkretų planą ALT reorganizacijai pasiruošti, tam tikslui sudarydama specialią komisiją.

Tat prie ALT reformos klausimo einama rimtai pasirošiant ir einama su projektais, išplaukiančiais iš gyvenimo reikalavimų. Tuos projektus dar teks tinkamai apipavidalinti, bet tai jau ir yra konkretus darbas. Darbas ne griovimui, bet atstatymui svarios Amerikos lietuvių gyvenime organizacijos prestižo ne tik savų, bet ir svetimųjų akyse.

Kiekviena gyva ir veikli organizacija po tam tikro laiko reikalinga "sveikatos patikrinimo". Jau pats laikas, kad ir ALT būtų patikrintas su visu atsidėjimu jo paties ir visos veiklosios Amerikos lietuvių visuomenės naudai.

Ne griovimo, o kūrybos principu vadovaujantis, ne užsispyrimu, o atsižvelgimu į gyvenimo reikalavimus su kursime ar atgaivinsime tas mūsų centrinės organizacijos, į kurias ne mūsų vienu, bet ir visos lietuvių tautos akys yra nukreiptos. (Jė)

STILIAUS PAMOKA

Mano pasisakymas dėl ALTO Clevelando skyriaus rezoliucijos pagaliau virsta stiliaus mokslu. Mat, ALTO Clevelando skyriaus pirm. p. Kazys Žiedonis, būdamas delikatus stiliaus reikalavimams, ALTO Clevelando Skyriaus vardu Dirvos 1962 gegužės 28 Nr. 62 oficialiai pareiškia, kad dėl mano "stiliaus rašymų" (1) leisti į tolimesnę polemiką jis "laikytų savęs pažemintu", todėl nutylas.

Atvirai, prisipažinsiu, dėl šito nutilimo apsidžiaugiau: gal ir duos Dievas šventosios dvasios. O dėl to "stiliaus mokslo" reikėtų žinoti šitai.

I. Savo rašiny kalbėjau apie ALTO Clevelando skyriaus valdybos pasiūlytą ir ALTO skyriaus visuotinio metinio susirinkimo priimtą rezoliuciją. Ar trijose vietose taip pat minėjau ir ALTO Clevelando skyriaus vyrus. Ir dabar, po p. Žiedonio rašymų, nežinau, kuo čia mano nusikalsta "stiliaus rašymams"?

Bet p. Žiedonis, jau pagal "savo stiliaus rašymus", iš to viso pasidarė štai ką: esą aš pavadinęs "rezoliucijos siūlytojus ir balsuotojus Clevelando vyrais ir panašiai" (pabraukta mano). Pasidarė ir įsižeidė! Įsižeidė dėl termino, kurį pats sugalvojo.

II. O gal įžeidžiamas ir mano pasakymas "ALTO Clevelando skyriaus vyrai"? Bet šitokie "stiliaus rašymai" ne mano prasiimanys, jie iš kitur nusižiūrėti. Ir tai ne įžeidimui, bet pagarbai pareikšti. Antai, dr. P. Grigaitis, pasirašydamas ALTO sekretoriaus titulu, oficialiame rašte "ALT informacija apie lietuvių delegacijos sudarymą pas JAV prezidentą" kalba apie "LB žmones", apie "Bendruomenės vyrus" ir t.t. (Žr. Dirvos 1962 bal. 6 Nr. 41). Dėl to mes nei įsižeid-

dėme, nei ką. Todėl negalime taip pat suprasti nė p. Žiedonio ir jo pirmininkaujamos ALTO Clevelando Skyriaus Valdybos: kodėl jiems pasakymas "Bendruomenės vyrai" nebuvo įžeidžiamas (jie dėl to tylėjo) ir kodėl pasakymas "Alto Clevelando skyriaus vyrai" yra įžeidžiamas (jie dabar apie tai prabilo)?

III. Baigdamas ir vėl negaliu nesikreipti į ALTO Clevelando skyriaus vyrus: meldžiamieji, man rodos, jūs ir vėl pataikėte ne tuo adresu - dėl "stiliaus rašymų" šiuo atveju reikėjo aiškintis visų pirma ne su manim, bet su pačiu dr. Grigaičiu, jus įžeidžiamus "stiliaus rašymus" pirmiau už mane į mūsų raštą įvedusiu. Tada šių niekelių gal nebūtumėte darę rimtu dalyku su įsižeidimu, polemikos nutraukimu ir kt.

Antra, savo rašinį anąkart tepasirašiau tik pavarde, tuo norėdamas pabrėžti, kad tekalbu kaip žmogus, kaip privatus asmuo. Jūs dabar laikrašty prie mano pavadės jau pridėjote ir mano turimą titulą, tuo siekdami mano pasakymą suoficialinti, jį susieti ir su tam tikra Bendruomenės institucija. Man atrodo, taip daryti yra nevisai dora, nekritiškiškesnė. Jeigu ir jūs taip galvotumėte šiuo atžvilgiu gal ir rastume bendrą kalbą?

St. Barzdukas
Cleveland, Ohio

ATIDARYKIM KELIĄ JAUNIMUI

Pritariu Dirvos vedamajame iškeltam pasiūlymui, kad į aktyvų Lietuvos laisvinimo darbą ALTos sąstatę turėtų būti įtrauktos ir akademinės organizacijos.

Kadangi laisvės kova, atrodo, dar prasitęs ilgus metus, yra svarbu į šį darbą traukti priaugusių akademinių visuomenę, kuri laikui atėjus, būtų pajėgi ir pakankamai informuota perimti pasitraukiančiųjų postus. Akademinių organizacijų atstovai, dalyvaudami ALT sąstatę, reikia manyti, pajėgtų Lietuvos laisvės kova sudominti ir mūsų studentų, kuri iki šiol tokio intereso stokojo.

Kiek teko girdėti, birželio 9-10 d. įvyksiančiame Akademinių Skautų Sąjūdžio suvažiavime bus svarstomas klausimas apie rei-

Sukaktuvinininkas Stasys Santvaras su ponia.

Poetas Stasys Santvaras

Jubiliejinis portretas auksiniuose rėmuose

Nemėgstu gyvo žmogaus jubiliejų, nes jubiliejus visad padvelkia gerbėjų primesta mums senatvę, pagražinta pasaldyto liežuviu prakalbom ir, žinoma, įmantrios žodžiūose įvyniotu švelniu melu nuvargintos galvos rytinėm pagiriom. Tai vis — kas tu buvai, kiek padarei ir kaip nepaprastai, o visa buvo taip seniai!... Ir kokia mums didi garbė dabar už visa tai nors gladiolos žiedelių, nors Scotchto taurele atlyginti!... O salėje tik retas kuris pirkes pagerbiamo dailininko kūrinį, retėsnis dar supratęs muziko simfoniją ir beveik niekas neatsimena poeto keturių eilučių posmo. Ir vis dėlto — kokia mums didelė garbė!... Kokia garbė turėt jį savo tarpe!...

Nenoriu čia kalbėti ir apie Stasį Santvarą, kiek kartų

**KAS DIRVOS NESKAITO
— DAUG NUSTOJA!**

kalą ir norą dalyvauti ALT judėjime. Reikia tikėti, kad A.S.S. pasisakymas šiuo klausimubus teigiamas ir kad tie, kurie yra atsakingi už ALT reorganizavimą, atkreips į šį reikalą atitinkamą dėmesį.

R.K.
Middle Village, N.Y.

ANTANAS GUSTAITIS

jis, per šešiasdešimt metų mokymasis šioje grumstuotoj žemėj vaikščioti, suklupdavo ir keldavos, kiek iš to sielvarto prirašė mums poezijos, kiek dramų ir dar operos libretų, kiek arijų dainavo scenoje, o ir be jos, kiek metų ir dienų sėdėjo ten kurioj direktoriaus kėdėje. Juk visa tai visiems lengvai sužinoma, o rašto mokyti gal suskaičiuos kada visus jo simbolius ir alegorijas ir tikslų jo eilučių ilgį milimetrais.

Man Stasys Santvaras dar šiandien garsiai krutantis už mano buto sienos, ne tas, kurs buvo, o kursai yra ir, garantuoju jums, dar ilgai bus. Nes aš girdžiu lyg vėjo atneštą jo ištęstą atsidūsėjimą, jo mylimai gailintojai sparnuotų žodžių nuotrupas ir vėl atsidūsėjimą.

Jis dar tas pats, kurs Miunchene savo eilėm dainavo jaunom moterim arimų veidu žvelgiančią senatvę ir šilkuose negrįžtamai nušėlusios aistringos meilės gaudulį, išspaudęs jų juodoj blakstienoj ašaras, kurių net Pulgiui buvo neįmanoma visų surankioti.

Jis dar tas pats, kurs Stuttgarte kėsinosi kardu kariaut už niekados anks-

čiau gyvenime nesutiktos našlės dorybė.

Jis dar tas pats, kursai kairėn ir dešinėn aplaurintiem kolegom rašė nuoširdų pasveikinimo žodį, o pats ligšiol kaniai tylėjo niekad tokio nesulaukęs.

Jis dar tas pats, kurs visada lig smulkmenų vis atsimindavo savo draugų ir bendro džiaugsmo valandų klegėjimą, o visiškai užmiršdavo, kad tie draugai dar vakar buvo priešai.

Jis šventas atgailoj ir nuoširdus likimo skirtojo žmogui nuodėmė ir vėliau pamaldus, atslūgus širdyje pagundos svaiguliu.

Galbūt, jis vertas netgi vyskupo Valančiaus pašaukto konkorežiais apkritusio pūstelninko giesmės — už abiem rankom žemę glaudžiančius ir abiem akim dangaus žydrį reginčius, už paragaujančius ir palytėjančius, už kančioj degančius ir neviltyje šaukiančius teisybės. Tik nežinau, ar ji grąžins jaunystę, ar ji uždys jam beprasmės Rūsties įsilintą žaidzą.

Jis nėra didvyris, nei tas istorinis, nei tasai šios dienos, nesgi poetas niekad mūsų vadovėliuose nebuvo didvyris, nesgi jis niekad netelpa į baltam popieriui išklotą plokščią schemą.

Jis dar tas pats, — tiktai nejučiomis atklydęs svetimmojo krašto vakaras kažkodėl pridengė jo mums plačiai atidarytus langus, ir pilkas jūros rūkas nuskindino šypseną. Ir saulę jo ir sielą.

O siela, toji įdainuota rimuose, netgi iš tolo nėra panaši į aną mėgstamą simbolikų eilėraščiūose baltąjį balandį, kurio net uodegoj nerandame paspalvinančios plunksnos. Jo siela — gal "pražyduosio karklyno šakelė", gal būt "pavasario kregždė", o gal net "graudaus varpo garsas" ir "šauksmas skęsta nčio", "jaunatvės ilgesio šviesa", ar Nemunu tolybėn nušnekėjusi vilnis. Kas žino ją, kuriam pavidale jina poetuose gyvena! Ji vien buhalteriams ne paslaptis ir vien kapeikininkų tiksliai apskaičiuota.

Jo siela gal net panaši į liūdesy nuvirkusiuose gluosniuose įrėmintą jo protėvių dvarelį žalią tvenkinį, kuriame irstosi kilmingos riestakaklės gulbės, kuriame nardo auksu žvilgančios žuvelės ir liaudies daina ūbajana lietuviška patriarchališka varlė, o gilumo į

MŪSŲ SPAUDA

KRITIKOS BAIMĖ

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI gegužės 31 d. (22 nr.) straipsnyje "Kas supuvo, tai ir griūva", kalbėdamas apie mūsų "neliečiamuosius", t.y. nepaliestinus nei kritikos nei nepalankaus žodžio, daro išvadas, kad "mūsų spauda, mūsų skaitytojų pasisakymai labai dažnai atrodo labai anemiški, palyginus su svetima spauda. Toliau straipsnyje sakoma: -

"Mūsų spauda pilna raginimų ir pamokslų apie vienybę, santalką ir darnumą. Tos kalbos apie vienybę ir solidarumą egotistų, karjeristų ir kitokių - istų nepataiso, tik sudaro pašaliniam stebėtojiui įspūdį, kad mūsų organizacijose padorių žmonių visai nėra. Užtuot pakritikavę vieno asmens veiklą, kalbėdami bendrais terminais apšmeižiam, nuvertinam visas mūsų visuomenines institucijas. Tokiom kalbom mes taip nustumdam mūsų visuomeninių organų prestižą, kad padorus žmogus ir jaunimas kratosi jų iš tolo. Iš tikrųjų mūsų visuomeninėse organizacijose yra dauguma labai veiklūs ir sumanūs žmonės. Atsirastų jų ir daugiau tik reikia mums nusikratyti ta apatią ir sveikos kritikos baimę: vistiek ką išrinksim, vistiek ką užims tą ar kitą postą, svarbu kad kas nors apsiėmė. Daugelio iš mūsų vaikai jau priaugo tokio amžiaus, kad galėtų ir norėtų įsijungti į lietuvišką visuomeninį gyvenimą. Mums turi labai rūpėti, kokie žmonės bus pastatyti vadovaujamoose postuose, ar jie mokės ir norės patraukti jaunimą ir su juo bendrauti, ar jie ieškos naujų būdų ir metodų išplėsti visokeriopai veiklą, ar jie tik suks toliau kaip katarinką, rutinos mašiną.

Kritikos baimė žlugdo ne tik organizacinį gyvenimą, bet ir kultūrinį. Mūsų knygų recenzijos dažnai nesąžiningai pataikaujančios, solistai visi mūsų "kylandžios žvaigždės" ir pan.

Dalyvaudim mūsų spaudoj, mūsų visuomeninėje veikloje gyvai, nes mūsų bendruomenė yra netik mums, bet ir mūsų vaikams vieningai aramai, tai yra tas "background", kuriame formuojasi mūsų naujos kartos.

Žmogų apšmeižt, pasakyt, kad jis nesąžiningas, nedoras yra nuodėmė. Bet pasakyt, kad tas ar kitas yra nepakankamai veiklus, veiklus ne ten, kur reikia, nesugyvenamas ar pasenęs savo pažidrose - yra garbės reikalas. Kas sugalvojo, kad negražu ir neteisiška kritikuoti betkieno visuomeninę ar kitokią viešą veiklą, iškreipė etikos sąvokas. Jei kritika bus nepagrįsta ir neteisinga, ji nepalies to žmogaus, o pakens tik pačiam kritikui. Bet jei ji bus taikli ir teisinga, ji padės pajudėti visam mūsų visuomeniniam veikimui iš stagnacijos".

IRGI KRITIKA

NAUJIENOSE gegužės 29 d. P. Stravinskas toliau narpliodamas laisvinimo klausimus, apie ALB-nės tarybą ir jos vadovybę pasisako žodžiais, kurie patys už savo kalbą.

Štai, tie žodžiai - "Išnešimas visų drumzlių į spaudą, kurį darė Bendruomenės žmonės, taip pat Alto vadovaujančiųjų įžeidinėjimai, ką irgi vykdė tie patys žmonės su savo bendrininkais, irgi buvo gėdingas ir neteisėtas veiksmas.

JAV LB Tarybos prezidento vad. Pro Memoria, kuria lyg su kokių šiukšlių vežimu, išvažiavimu į gatvę, į atvirą viešumą, mūsų nuomone, buvo gėdingas "apvainikavimas" visų tų neteisėtų ir nemoralų, ypač gi su lietuvių garbe ir tautos interesus nesuderinamų veiksmų."

Trumpas, bet būdingas "įžeidinėjimų" mastas.

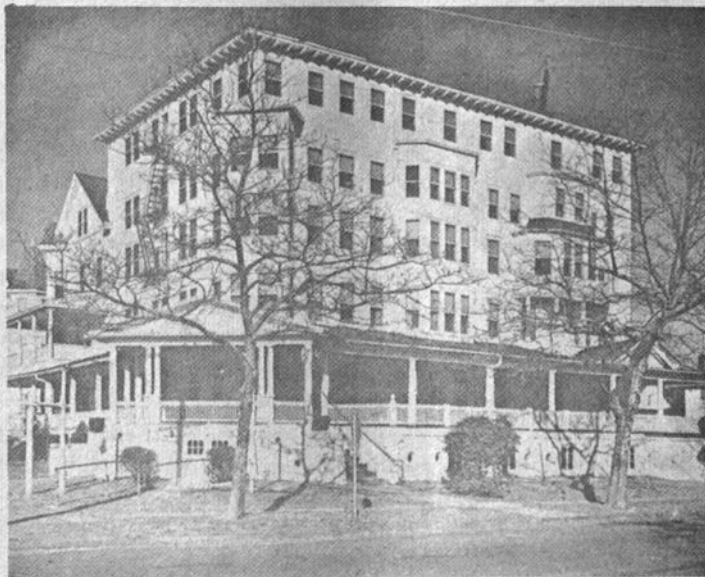
juodą dugną knisis ratuoti toji dielė, kaip besiraitantis žmoguje amžiam įsikūnijęs kentėjimas.

Kaip visa tai gražu gegužės mėnesienoj!

Toks mano du dešimtmečiu stebėtas Stasys Santvaras.

Ir man bus didelė garbė... Nors gladiolos žiedeliu, nors Scotch'o taurele...

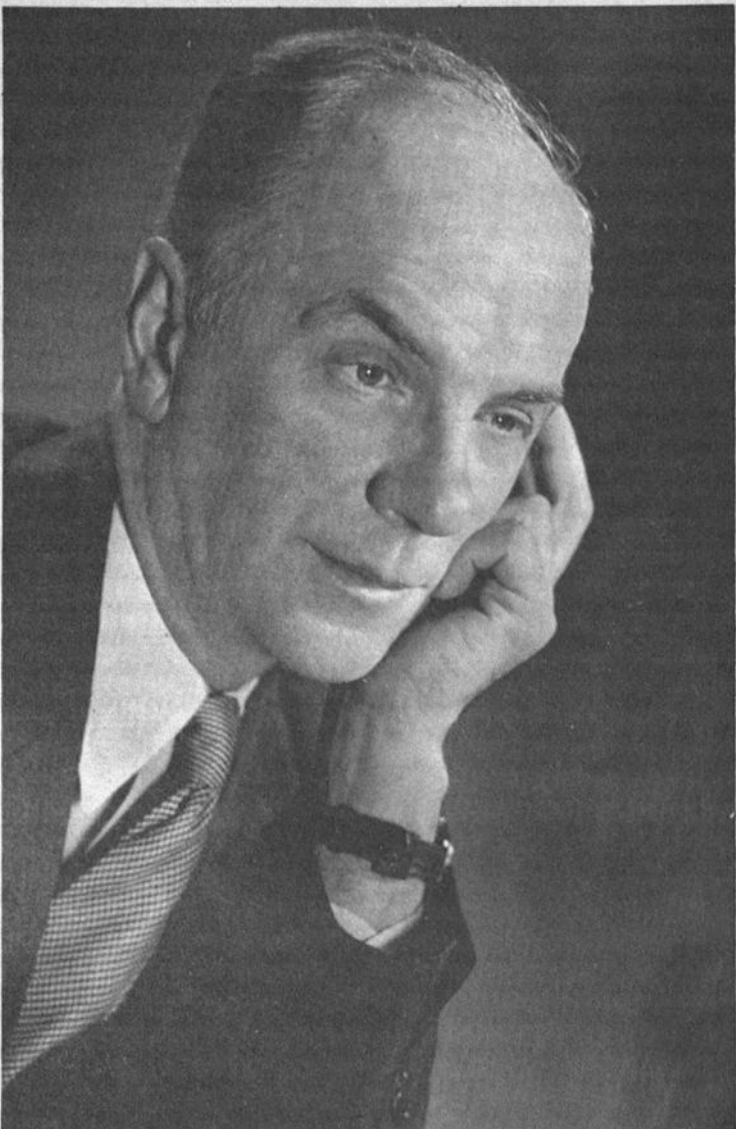
HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PRospect 4-7788

Visi maloniai kviečiami vasaros poilsiui prie Atlanto į viešbutį "Nida" Asbury Parke, N. J. 7-tos ir Park Ave. kampe, telef. PR 4-7788. Švarūs kambariai, rami vieta, pigus ir skanus maistas.

Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūvims. Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusais. Savininkai P. C. Mačiuliai.

Muzikas Antanas Nakas, kurio mokinių rečitalis įvyksta birželio 10 d. Jaunimo Centro salėje, Chicagoje. Vyt. Maželio nuotrauka

Antano Nako fortepijono muzikos studija

Jau vienuoliktai metai kaip muzikas Antanas Nakas Chicagoje savo fortepijono studijoje dirba su lietuvišku jaunimu.

Savo pasirinktam darbui jis turi gerą pedagoginį pasiruošimą. Baigė Kauno Konservatoriją su dviejų metų pedagoginiais dalykais. Vėliau muzikos moks-

lus gilino Austrijoje — Salzburgo Mozarteume.

Dabartiniu metu jo studijoje mokosi apie 50 mokinių įvairaus amžiaus, pradedant 7 metų, baigiant suaugusiais. Ne visi iš jų bus muzikai profesionalai, tačiau muzikinis auklėjimas paliks pėdsakus visam jų amžiui. Daugelis pas jį yra

išėję pagrindinį muzikos mokslą ir dabar muziką studijuoja Amerikos universitetuose. Muzikos studijos daugelį atitraukia nuo didmesčio gatvės pavoju. Šią praktišką pusę mokinių tėvai jau gerai įvertino ir sulaukė gerų rezultatų. Jo teigiama kaip pedagogo savybė kantrybė, ramumas ir meilė savo pasirinktai profesijai. Prie kiekvieno mokinio jis sugeba prieiti individualiai, atsižvelgdamas į mokinio amžių ir jo sugebėjimus. Atpalaiduodamas mokinių nuo mechaninio dėstymo, jis kreipia dėmesį ne vien tik į skambinimo techniką, bet lygiagrečiai ir į veikalo interpretaciją, gilesnį jo supratimą bei išpildymą tuo pačiu laiku vystydamas pas mokinių kūrybinę fantaziją.

Jau nuo pat pradžios mokiniai supažindinami su klasišine muzikos literatūra, o daugiau pažengę su šių laikų moderniais kompozitorių kūriniais. Nepamirštama ir lietuviškosios muzikos raida.

Jo studija kasmet suruošia mokinių rečitalį mokslo metų užbaigimui atžymėti. Šie koncertai turi gilesnę prasmę: tai nėra vien mokinių ir jų tėvų ambicijos patenkinimas, bet juose glūdi pedagoginės reikšmės užuomazga. Mokiniai tokiame viešame pasirodymui turi labai kruopščiai ir gerai pasiruošti ir pratintis viešai paskambinti, kas pradedantiems yra netaip jau lengvas dalykas. Be to šie koncertai yra įdomūs ir platesnei visuomenei, kuri seka mūsų jaunuomenės kultūrinę pažangą. Šio rečitalio proga yra parūpinamas koncertinis fortepijonas.

Birželio 10 d., 3:30 val. p. p. Jaunimo Centro salėje,

New Yorke susituokė Lilija Butkutė ir Albertas Menderis. Nuotraukoje jaunieji po sutuoktuvų bažnyčioje su tėveliais. Iš kairės: Algis Butkus, Menderienė, jaunieji Albertas ir Lilija Menderiai, Aldona Butkutė, inž. J. Butkus, E. Butkuvienė ir Menderis. Vyt. Maželio nuotrauka

BOSTONO LIETUVIŲ ŽINIOS

Finis Semestri

Korporacija Neo-Lithuania Bostone rengia ir kvie-

Chicagoje, įvyks A. Nako mokinių rečitalis.

Visuomenė nuoširdžiai kviečiama atsilankyti į šių jaunųjų talentų koncertą. J. Butkus

čia visus draugus bei pažįstamus į mokslo metų pabaigtuves, kurios įvyks š. m. birželio mėn. 9 dieną, So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos didžiojoje salėje. Pradžią 19 val.

Toks parengimas Bostono rengiamas jau antri metai. Pernykštis gražiai pavyko ir savo programos

įvairumu bei šviežumu ir viso parengimo kultūringu, o kartu ir smagiu bei jaunatvišku stiliumi.

Laukiame kolegų bei svečių ne tik iš Bostono, bet ir iš Brocktono, Lawrence, Manchesterio, Providence, Putnamo ir Usterio. Kas žino, gal, ir Hartfordo, New Haveno, Waterbury ir svečių New Yorko studentai ir neolithuanai taip pat apsilankys pabendrauti, pasilinksinti ir padiskutuoti šios vasaros neolithuanų rengiamos stovyklos Cape Code reikalų.

Programoje matysime ir girdėsime melodizingas kankles, stiprųjį smuiką, melodramatinės deklamacijos, skambųjį pianą ir linksmąjį filistrų trio. Be abejo, bus šokiai ir bufetas kiekvienam pagal jo skonį. O įėjimas kuklus ir studentiškas: studentėms ir vyr. klasių gimnazijos mokinėms — \$0.75, studentams ir mokiniams — \$1.25, tėvams ir draugams — \$1.50.

* L. NEPRIKLAUSOMYBĖS FONDA parėmė ir Laisvės Kovų Dainų rinkinį įsigijo dar šie asmenys: O.A. Vilėniškiai, J. Dačys, Br. Utenis, O.E. Eitai, M. Kavaliauskas, E. Cibas, V. V. Kubiliai, Pr. Mučinskas, A. Krikščinas, J. S. Vaičiuliai.

Laisvės Kovų Dainų rinkinį galima gauti pas N. Fondo kas. Romą Jasiūną, 253 Gold St., So. Bostone ir Justą Vaičaitį - jo vadovaujamoje siuntinių įstaigoje.

* MINEJO S. SANTVARO SUKAKTĮ. Radijo stotis, Laisvės Varpas gegužės 27 dieną atžymėjo rašytojo S. Santvaro 60 metų jubiliejų. Išsamią kalbą pasakė rašytojas Antanas Vaičiulaitis. Po to radio stotis perdavė montažą, sudarytą iš poeto S. Santvaro kūrinų.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE

APLANKYKITE

PARAMA

MIDWEST

MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St.

Marquette Parke

Telef. RE 7-1731

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5th 4.95
2. BISQUIT 3 star Cognac 5th 4.98
3. CHIANTI Imported Wine Quo. . 0.98
4. MARTINI or MANHATTAN KVORTA ... 5th 2.98
5. GERMAN BRANDY 10 metų senumo 5th 4.39
6. DUJARDIN GERMAN BRANDY 5th 5.29
7. LONDON DRY GIN 80 proof KVORTA 5th 3.59
8. KRON-BRANNVIN AQUAVIT 5th 3.98
9. IMPORT. PRANC. LIKERIAI 5th 2.98
10. BORDEAUX pranc. vynai .. 5th 0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

Vertė J. P. PALUKAITIS

(25)

Ir to dar negana. Rusai, be to, bijo žmonių, kurie viską interpretuoja ribotoje jų specialios kultūros šviesoje, kurie įsitikinę, kad visi žmonės, visame pasaulyje, iš esmės yra lygūs. Praraja tarp Vakarų ir slaviškojo mentaliteto, kultūriniai skirtumai yra milžiniški, tik, deja, mažiausiai tas išsiaiškinta.

Pagaliam, ir galbūt tai daugiau lemia, negu kas kita, jie bijo Vakarų idėjų veržimosi į jų kraštą. Dėl tos priežasties satelininiai kraštai jiems turi neįkainojamos vertės kaip *cordon sanitaire*, kaip izoliacija nuo pavojingosios kapitalistinės įtakos. Todėl rusiškieji valdovai jaučia, kad revoliucijos satelininiuose kraštuose, kaip sukilimas Vengrijoje prieš dvejus metus, jiems kelia nepaprastą grėsmę, ir todėl jie atitinkamai reaguoja. Jų reakcija buvo neįtikimai žiauri, nes Budapesto sukilime jie įžiūrėjo kulminacinį punktą, suplaukimą trijų blogiausių būkšt-

vimų: galėjo sprogti visa satelininė imperija, dingti *cordon sanitaire*, bent dalinis pasisekimas galėjo atpalaiduoti panašią revoliuciją Rusijoje, o blogiausia: plataus masto sukilimas nuo Baltijos iki Juodosios jūros galėjo kaip nors suteikti pagrindą amerikėnės šeštosios flotilės bombonešiams ir lektuvnešiams pradėti puolimo veiksmus. Aš žinau, kad ši prielaida yra fantastiška, ir jūs žinote tai; tačiau čia kalbame ne apie faktus, o apie tai, ką rusų valdovai laiko faktais.

Janscis ištuštino savo stiklą ir klausiamu žvilgsniu stebėjo Reinoldą.

— Tikiuosi, kad dabar pradėsite suprasti, kodėl spalio sukilimui nepritariau ir jame nedalyvavau. Galbūt pradėsite taip pat suprasti, kodėl revoliucija turėjo būti numalšinta ir, būtent, juo neįgailestingiau, juo ji buvo pavojingesnė — kad apgynus *cordon*, kad įgašdinus kitus satelitus ir tuos savosios eilės, kurie galėjo turėti panašią idėjų. Galbūt taip pat suprantate, kad šis sukilimas iš anksto buvo pasmerktas žlugimui, kaip išplaukęs iš netinkamo padėties įvertinimo. Jis atnešė vienintelę paseką: Rusijos pozicija prieš kitus satelitus sustiprėjo, tūkstančiai vengrų žuvo ir liko invalidais, daugiau kaip dvidešimt tūkstančių namų sugriauta ir sužalota, atėjo infliacija ir pavojingas maisto produktų trūkumas, krašto ūkis gavo vos ne mirtinį smūgį. Niekada neturėjo tai įvykti; bet, kaip jau sakiau, beviltiškumo įniršis visada yra aklas.

Reinoldas nieko nesakė; jis tą akimirką nežinojo, ką galėtų atsakyti. Tęsėsi ilga tyla, tačiau šį kartą ji nebuvo priešiška. Kambary tebuvo girdimas tik Reinoldo keliama triukšmas: jis rašiojosi batus; jis apsirengė, Jans-

ciui kalbant. Pagaliau Janscis atsistojo, išjungė šviesą, atitraukė vienintelio lango užuolaidą, žvilgtelėjo laukan, užtraukė užuolaidą ir vėl uždegė šviesą. Tai neturėjo reikšti ką nors ypatingo, tai galėjo Reinoldas matyti, tai buvo vien tik rutina, įprastinė apsaugos priemonė, naudojama žmogaus, kuris tik dėlto išliko ligi šiol gyvas, kad niekada neužmiršo nė menkiausios atsargumo priemonės. Reinoldas susikimšo savo dokumentus į piniginę, o pistoletą — po pažastimi laikomom makštini.

Pasibeldė ir vidun įėjo Julija. Jos veidas buvo paraudęs nuo virtuvės šilumos, ir ji nešė padėklą su sriuba, smulkiai piaustytos mėsos ir daržovių patiekalu ir bonka vyno.

— Taip, pone Reinoldai, labai prašau, — pasakė ji, statydama indus ant stalo. — Tai du mūsų tautiniai valgiai: gulya sriuba ir tokany. Galbūt jūsų skonui nebus per daug paprikos sriuboje ir per daug česnakų tokany, bet mes mėgstame taip. — Ji pasižiūrėjo į jį ir nusišypsojo atsiprašydama: — Tai likučiai, ko kito paskubomis ir šiuo metu negalėjau parūpinti.

— Puikiai kvepia, — pasakė Reinoldas. — Gaila, kad pridariau jums tiek rūpesčių nakties vidury.

— Esu pripratusi, — pasakė ji. — Dažniausiai turiu pagaminti valgio pustuziniui žmonių, ir beveik visada — prieš ketvirtą valandą ryto. Tėvo svečiai ateina gana neįprastu laiku.

— Čia tu tikrai teisi, — nusišypsojo Janscis. — O dabar, vaikuti, į lovą, jau gana vėlu.

— Norėčiau dar truputį pasilikti, Jansci.

(Bus daugiau)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

Aldona Kavaliūnienė — daugiausia kraujo gavusi pacientė

WERE radijo stoties Raudonojo Kryžiaus ir Community Chest programoje, sekmadienį, birželio 3 d. 10 val. buvo pasikalbėjimas su Aldona Kavaliūnienė. Toje programoje atrenkami žmonės, pasižymėję Raudonojo Kryžiaus ar Community Chest veikloje, ar žmonės davę Raud. Kryžiaus kraujo bankui daugiausia kraujo. A. Kavaliūnienė buvo pakviesta tos programos pasikalbėjimui, kaip daugiausia kraujo gavusi pacientė. Kaip žinoma, A. Kavaliūnienė praeitais metais sunkiai nukentėjo gaisro nelaimėje ir šiandien dar tebekovoja ne tik su liga, bet ir su kiekvienos ligos paseka — materialinėmis problemomis.

Pasikalbėjime Ald. Kavaliūnienė nuoširdžiai kvietė visus prisidėti prie kilnaus Raud. Kryžiaus darbo, suteikiantis nelaimės atvejais tiek paramos. Daug paramos ir pats R. K. reikalingas. Gailestingos seselės ir kiti asmens gali surasti daug progų ir galimybių pagelbėti artimui per Raud. Kryžiaus organizaciją, kurios naudą patirti tenka nelaimės atveju. Tą naudą įvertinti ir paliūdyti gali pacientai, kaip Ald. Kavaliūnienė, kuri be jai suteiktos kraujo "paskolos" gal šiandien nebūtų mūsų tarp.

WERE radijo programai pasikalbėjimas buvo paruoštas su Raud. Kryžiaus pareigūne Mrs. Nona Yudy.

Tuo pasikalbėjimu istorija dar nesibaigia. Tiek Raud. Kryžius, tiek jo paramos sulaukę žiūri ateitin su viltim, kad žmonės supras, jog nelaimės neateina su karu, badu ir maru. Jos slypi kiekvieno šešėlyje. Likti gyvam — didelis džiaugsmas, bet nuo sunkios nelaimės visai pasveik-

Praeitą trečiadienį, gegužės 30 d., Clevelando ramovėnai organizuoti aplankė mirusiųjų narių kapus, papuošdami gėlėmis ir tautinėm vėliavėlėm.

V. Pliodžinsko nuotrauka

ti, reikia daugiau ko, nei kantrybės ir paguodos. Kantrybės daug parodė ir Ald. Kavaliūnienė, bet jos gydymosi procesas dar ilgas.

• **SLA 136 kuopos narių** susirinkimas kviečiamas birželio 10 d., 12 val. 30 min. Lietuvių salėje. Apdraudų mokesčiai priimami nuo 12 val.

Susirinkimui teks spręsti keletą svarbių klausimų, tad geistinas visų narių dalyvavimas. Iškilmingai įteiksime liudijimus naujiems nariams. Be to, svarstysime plataus masto gegužinės reikalus, kurioje dalyvaus ne vien tik 14 kuopa kaip šeimininkė, bet ir mes, ir taip pat kelios kitos kuopos iš artimų bei tolimųjų kaimynų, ir net numatoma svečių iš Toronto.

Susipažinkime su dviem naujai išrinktais kuopos valdybos nariais: finansų sekretorius — J. Pinkus ir išdininkas Ed. Varekojis. Neapsunkinkime finansų sekretoriaus ir pasirūpinkime patys savo mokesčių pareigomis kiekvieno visuotinio susirinkimo proga.

DĖMESIO LAUKO TENISO MĖGĖJAI!

Clevelande, Gordon parko aikštėlėje veltui duodamos lauko te-

niso pamokos pradedantiesiems ir pažengusiems. Pamokas duoda Gordon parko teniso direktorius Mr. Courtney Bock, kuris yra dabartinis JAV viešųjų parkų senorių dvejetainio meistras ir Clevelande žinoma teniso asmenybė.

Teniso mėgėjai kviečiami pasinaudoti šia reta proga.

Kreiptis į Mr. Courtney Bock Gordon parko aikštėlėje nuo pirmadienio iki penktadienio tarp 5 ir 9 val. vakaro ir šeštadieniais nuo 10 iki 12 val. ryte.

DĖMESIO SIUNČIANTIEMS SIUNTINIUS LIETUVONI!

Pranešame, kad rusų muitinės yra radę siuntiniuose daug paslėptų daiktų bei medžiagų. Pav., laikrodėlis muilo gabale, karakulo kailiukai susiūti į mufto vidų, medžiagos, (daugiausia nylonas) net po 20-25 jardus, susiūta po palty pamušalais, kaidrose arba sijonai pasiūti iš 7-8 jardų medžiagos. Tokie atvejai yra priskaitomi prie kontrabandos ir rusų muitinės tokius daiktus konfiskuoja. Tokie "šmugeliavimai" išeina tik siuntėjų bei persiuntimo įstaigų nenaudai. Kuo daugiau tokių atvejų bus — tuo labiau bus sustiprintas siuntinių tikrinimas ir jeigu tas perdažnai kartosis — gali pritaikyti ir blogesnes sankcijas.

Globe Parcel Service Inc.
133 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

SEPTYNI SKIRTUMAI

Galvosūkio 2 psl. sprendimas

1. Kairėje planavimo lentoj vienu baltu keturkampiu daugiau.
2. Kairėje diagramoje linija nubrėžta aukščiau.
3. Ant vizituotojo skrybelės juodas kaspinas.
4. Prie vizituotojo grindų linija yra žemiau.
5. Sėdinčio žmogaus kairiosios kojos pėda nuleista.
6. Kėdės dangtis yra storesnis.
7. Sėdinčio žmogaus kaktalabiau atidengta.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO NAMAI - JŪSŲ NAMAI

Visi kviečiami lankytis ir jaukiai praleisti laiką.

Klube veikia skaitykla, kurioje rasite beveik visus lietuviškus laikraščius ir žurnalus, penktadieniais galite klausyti radijo valandėles bei pasistiprinti bulviniais blynais ir kitokiais valgiais.

6835 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio EX 1-1143

MŪSŲ SODYBA

V. APANIUS

DARBAI GĖLIŲ DARŽELYJE

* Bijūnai reikalauja nemažai drėgmės, kad užpildytų savo didelius ir puikius žiedus, todėl reikia dažnai laistyti ir bendrai palankyti žemėje vienodą drėgmę. Patartina patrešti su RAPID GROW kas gerokai paveiks įspalvos ryškumą ir žiedo dydį.

Kas mėgsta tikrai didelius bijūnų žiedus, privalo išlaužyti arba nugnaibyti mažus šalutinius pumpurus, paliekant tik patį viršutinį kiekvienam stiebui.

Gera ir vešliai augantys bijūnai reikalingi atramos, todėl stiebus reikia prišti prie kuolelių, arba didesnius krūmus aprišti aplink įsmeigus keletą kuolelių.

Pastebėjus rudas dėmes t.y. rūdis (liga Peony blight) purškite su fermate 2 arbatiniai šaukšteliai 1 ltr. vandens.

* Jurginai reikia sodinti kuomet žemė pilnai sušyla ir numatomas šiltesnis oras. Dauginant jurginus atskyrimu šaknų reikia atsimiti, kad naujam augalui išauginti pakanka vieno sveiko nesužaloto gumbo arba šaknies. Sodinti apie 4 colius gilumo. Kai kurios aukštai augančios jurginų rūšys reikalauja atramos t.y. kuolelių.

* Gladiolų svogūnus, kad apsaugojus nuo mažų insektų (trips) reikia apibarstyti DDT milteilais. Gladiolus patartina sodinti kas dešimt dienų tris sodinimus turėsit ilgesnį laiką žiedų. Fosforai yra svarbiausias elementas iš visų kitų trąšų auginant gladiolus ir jurginus.

* Darželių ramunės arba Shasta daisies galima persodinti pradžioje šio mėnesio. Šitie augalai smarkiai plečiasi, todėl ir reikalauja nemažai vietos. Nepatartina leisti smarkiai žydėti pirmais metais.

* Chrysantemos, jei norima turėti gana tankius ir gražiai išaugusius krūmus, reikia nugnaibyti viršūnėles. Tą galima daryti iki maždaug liepos vidurio. Po to jau leisti augti.

* Vienmetinės arba vasarinės gėlės kurių yra gana didelis pasirinkimas ir kurios turi užpildyti pražydėjusių svogūninių vietų, kaip tulpių, narcisų, ir kt., populiarensnės yra, Astros, Ageratum, Celosia, Chrysantemos, Clarkia, Cosmos, Gailardia, Godetia, Gypsophila, Lobelia, Lubinai, Tagetes arba (marigolds) Myosotis (neužmirštuolė) Nasturtium Viola tricolor (brolūkai) arba Pansies, Petunia, Phlox, Portulaca, Levukai, Snapdragons, Leonkijos (stock) Sweet Alyssum, Tabakas (Necotiana) Verbena, Zinnia.

Pelargonijos arba vad. geraniums yra labai populiari gėlė darželiuose čia Amerikoje, dėlto kad turi gerų savybių: užauga nemažas krūmas, žydi visą vasarą iki užšala. Joki vabalai nepuola ir ligos neperseksioja, jei gerai prižiūrėti, tai yra gana dėkingas augalas. Pelargonijų yra baltų, raudonų ir kelių rūšių ružavų. Paprastai pelargonijos sodinamos su kitomis gėlėmis gerai tinkančiai sodinti kartu su petunijomis

derinant spalvas, jei raudonos pelargonijos tinka priekyje tarpus pasodinti baltas petunijas, ružavos su mėlyna lobelia, baltas tabakas su raudonom ar ružavom pelargonijom. Kai kas mėgsta apodinti sweetalyssum lysvės kraštus. Gerai išsilaiko visą vasarą ir gana gražiai atrodo.

* Narcisų ir tulpių lapai pirmą turi pageltonuoti prieš pašalinant iš lysvių.

* Prieš sodinant vasarines gėles reikalinga paruošti lysvės žemę taip, kad augalai augtų visą vasarą ir turėtų pakankamai mineralinių dalių. Patartina naudoti natūralias trąšas — mėšlą arba durpes, gerai perkasti ir sumaišyti su žeme lysvėse.

* Kiek lepesnės gėlės kaip cannos, caladium, begonijos galima sodinti pabaigoje šio mėnesio.

* Kad gėlynas gražiai atrodytų reikia baigiančius žydėti žiedus pašalinti.

* Iris gėles reikia purškėti su DDT nuo taip vad. kenkėjo graužiko (Iris borer).

* Pamidorus galima sodinti kuomet temperatūra pastoviai laikosi virš 50 Tai pat valgomi pipirai ir taip vad. eggplant sodinti pabaigoje šio mėn.

LIGOS IR KENKĖJAI

* Euonymus scale (amaras) plačiai veisiasi ir pridaro nemažai žalos. Anksti pavasarį prieš išplanavimą purškėti su superior oil t.y. preparatas specialiai ankstyvam arba dormant spray vadinamu. Vasaros metu galima naudoti malathion, 25% wetable powder milteilais.

* Kuomet serbentai užmezga uogas tai neužilgo atsiranda serbentų kirmėlaitės graužiančios lapus ir uogas. Patartina purškėti su pyrethrum arba rotenone. Tie vaistai nepavojingi žmonėms po kelių dienų nuplovus, tokius vaisius galima valgyti.

* Augalų utelės arba aphids kartais smarkiai apipuoia rožes, gėles ir kitus augalus. Purškėti naudojant malathion rotenone arba pyrethrum chemikalus. Malathion vartoti labai atsargiai, nes yra gana pavojingi žmonėms.

* Rožėms, kad išvengus miltligės ir juodų dėmių ligos ant lapų, purškėti ar sausame pavidale naudoti act-dione P.M, captan, ferbam ir karathane.

* Japonų beetle - vabzdžių vadas, kurie gana žalingi vasaros metu. Ypatingai yra žalingos kirmėlaitės vad. Japanese beetle grubs, kurios išsiritę iš kiaušinių po pievoj ir persikelia gyvenanti po velėna ir maistui pasirenka žolės sultingas šaknis. Tokiu būdu ty kirmėlaičių didesniais kiekiais atsiradus, jos greitai gali sunaikinti nemažą plotą pievos. Apsauginė priemonė vartoti 5% Chlordane milteilus - 5 svarai 1000 kv. pėdų.

"MŪSŲ SODYBA" SKYRIAUS VEDĖJUI P. APANIUI.

Malonėkite Tamsta "Dirvoje" parašyti kokių būdu medelį, krūmus, net gėles apsaugoti nuo pelėsių. Jau dabar ant medelio lapų pasirodo rudos dėmelės ir vėliau kai kurie krūmai blauriai atrodo, kaip smarkiai apipelyjusiais lapais. Ačiū.

Elena Mažeikienė

UŽSAKYKITE GĖLES TELEGRAFU
Gėlės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30

Telef. namų 431-6558 6901 Superior Ave.
Krautuvės — 431-6339 Cleveland 3, Ohio

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Kas Dirvos neskaito
— daug nustoja!

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

KAS IR KUR?

• **Mirė St. Grabliauskas.** Gegužės 27 d. staiga mirė St. Grabliauskas, žinomas Bostone ir visose didesnėse Amerikos lietuvių kolonijose, kaip radijo aparatų iš Vokietijos importieris. Buvo tylus ir visų mėgiamas asmuo. Giminių Amerikoje neturi, o Lietuvoje gyvena dvi seserys. Laidojimu ir kt. reikalais rūpinosi artimieji draugai.

• **Juozas Sodaitis** metinėje New York City T. A. Art Association parodoje už vieną savo išstatytą tapybos darbų laimėjo ketvirtąją premiją ir Brooklyn Museum Art School stipendiją. Parodoje 44 dalyviai išstatė 192 darbus. Pasibaigus parodai, J. Sodaičio premijuotasis darbas (Still Life No. 1), kartu su kitais, išstatytas didžiausioje Brooklyno A & S prekybos namuose.

• **VL Paužos** pavardė buvo per klaidą praleista Dirvos 62 numery, vardinant po nuotrauką garbės filisterius ir svečius, dalyvavusius neolithuanų šventėje Detroito. V. Pauža stovi tarp dr. V. Ramanausko ir inž. J. Gaizūčio.

• **Tadas Mečkauskas, ALTS** East Chicagos skyriaus sekretorius, iš įmonės paėmęs 6 mėn. atostogų, gegužės 15 d. išvyko į kelionę po Europos kraštus. Turi susiplanavęs ilgą maršrutą. Yra numatęs aplankyti Prancūziją, Angliją, Vokietiją, Ispaniją, Italiją, Švediją, Daniją, ilgesnį laiką pabūti Šveicarijoje.

Šalia programos T. Mečkauskas yra pasiryžęs bekeliaudamas susitikti ir pasišmonėti su įvairiuose kraštuose gyvenančiais lietuviams.

• **Skubiai reikalingi** Jungtinėse Amerikos Valstybėse eję lietuvių studentų (anksčiau vadintų moksleiviais) žurnalai: "Mokslėivis", "Giedra" (abu leisti Amerikos Lietuvių Rymo Katalikų Moksleivių Susivienijimo), "Studentų žodis" (leistas Amerikos Lietuvių Katalikų Studentų ir Profesionalų Sąjungos), "Jaunimo Sapnai" ir "Moksleivių Keliai" (abu leisti Amerikos Letuvių Moksleivių Susivienijimo).

Jei kas turėtų ir norėtų paskolinti moksliniam darbui panaudoti, prašoma siųsti šiuo adresu: Pasaulio Lietuvių Archyvas, 2655 West 69th St., Lhicago, Ill. Panaudojus, tuoj bus grąžinti, jei lydraštyje nebus parašyta, kad tie žurnalai dovanojami Pasaulio Lietuvių Archyvui.

KORP! NEO-LITHUANIA VASAROS STOVYKLA

Šiais metais neolithuanų vasaros stovykla įvyksta prie Atlanto gražioje J. Kapočiaus vasarvietėje — Osterville Manor Cape Cod, Mass. nuo rugpiučio 25 d. iki rugsėjo 3 d.

Visi korporantai prašomi atostogas taip sutvarkyti, kad galėtumėte dalyvauti stovykloje.

Vyr. Valdybos pavedimu šiemet stovyklą organizuoja ir praveda New Yorko neolithuanai. Visais stovyklą liečiančiais reikalais prašome kreiptis į E. Noaką — 103-53 104th St., Ozone Park 17, N. Y.

Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba

• **Tragiškųjų birželio įvykių minėjimas** Chicagoje ruošiamas LB apygardos valdybos įvyks birželio 16 d., 6 val. vakare, Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Programa numatoma trumpa ir įspūdinga. Rengėjai tikisi, kad lietuvių visuomenė suprastama tos dienos reikšmę minėjime gausiai atsilankys.

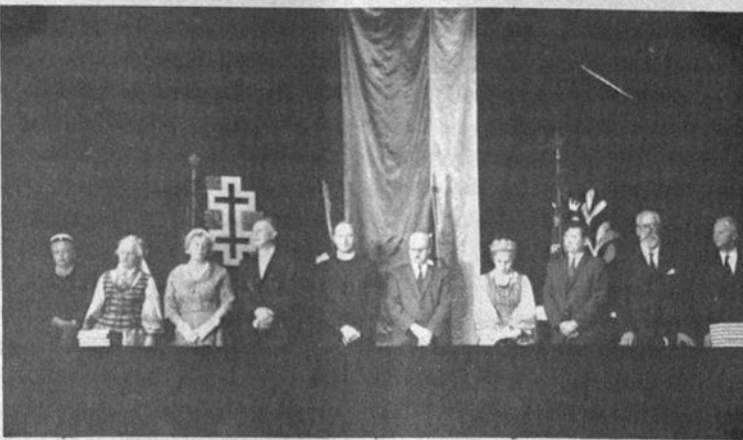
• **Ped. Lituanistikos Institutas** pradėjo naujų studentų registraciją. Ateinančiais mokslo metais lankyti Institutą pirmieji jau užsirašė šie Chicagos Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos abiturientai: Elena Brazdžionytė, Ramutė Deksnytė, Rūta Domarkaitė, Mykolas Drunga, Linas Gylys, Uosis Juodvalkis, Živilė Keliuotytė, Martynas Lekšas, Margis Matulionis, Milda Pakalniškytė, Irena Sabaliūnaitė, Irena Savickaitė, Vacys Šaulys, Silvija Šimaitytė, Birutė Slajutė ir Janina Tallat-Kelpšaitė. Institutą gali lankyti asmenys be amžiaus skirtumo tikraisiais, laisvaisiais klausytojais ir hospitantais (svečiais). Pareiškimus (žodžiu ar raštu) priima Instituto vicedirektorius Domas Velička, 7838 So. Green St., Chicago 20, Ill., tel. VI 6-7624 ir Instituto Globos Komiteto išdininkas kun. dr. J. Kubilius, SJ, Jaunimo Centre.

• **Laima Šileikytė**, newyorkečių Valės ir Jono Šileikių duktė, baigė sociologiją Annherst College, South Woodstock, Con. Bachelor of Art laipsniu. Šį pavasarį gavus stipendiją, tolimesnes studijas tęs Fordham universitete New Yorke, siekdama aukštesnio mokslo laipsnio savo pasirinktoje srityje.

• **Vyt. Abraitis**, Richmond Hill, N. Y., mokėdamas už Dirvą, prisiuntė ir \$5.00 auką.

Birutietės ir ramovėnai, dalyvavę gegužės 26 d. suvažiavime Chicagoje, prie laisvės paminklo A. Gulbinsko nuotrauka

Birutiečių ir ramovėnų suvažiavimo iškilmingojo posėdžio prezidentas. Iš kairės: S. Statkevičienė, M. Tumienė, S. Oželienė, kun. A. Trakis, vysk. V. Brizgys, gen. kons. dr. P. Daužvardis, L. Stasiūnienė, J. Jasaitis, gen. P. Plechavičius, gen. K. Tallat-Kelpša. V. A. Račkausko nuotrauka

LIETUVIŲ FONDAS PERŽENGĖ \$30,000

P a s k u t i n i a m e Lietuvių Fondo Tarybos posėdyje patvirtinta 46 nariai aukotojai, iš kurių 24 tūkstantininkai (LF Tarybos pirm. dr. A. Razma aukojo \$2,000), o 22 — aukoję po šimtinę ar daugiau; jų tarpe yra keletas organizacijų, daugiausia LB padalinių. Didžiąją aukų dalį iki šiol yra įnešę gydytojai. Jų pavyzdžių turėtų pasekti inžinieriai, prekybininkai ir kiti. Kol kas daugiausia aukų yra iš Illinois lietuvių. Laukiama įsijungiant New Yorko, Michigano, Ohio ir kitų vietovių tautiečių. Aukos siunčiamis šiuo adresu: Lietuvių Fondas — 7243 S. Albany Ave., Chicago 29, Illinois.

Lietuvių Fondas — Lithuanian Foundation š. m. kovo 14 d. Illinois valstybėje legaliai inkorporuotas kaip nepelno organizacija, kuriai paaukotos sumos nurašomos nuo pajamų. Gegužės 12 d. adv. Alg. Kėželis jungtiniame LF Tarybos ir Valdybos posėdyje šį teisinį dokumentą perdavė LF Valdybai. Tame posėdyje jau numatyta Investavimo komisija, taip pat sudaryta Pelno skirstymo komisija, kuri metų pabaigoje turės paskirstyti susidariusį iš kapitalo pelną. Valdyba gražiai sutvarkė narių įmokėjimų kartoteką ir kitas bylas. LB Tarybos suvažiavime Clevelande laukiama reikšmingų sumanymų bei pasiūlymų Lietuvių Fondo vajui paspartinti. (bb)

VILKAVIŠKIEČIŲ SUVAŽIAVIMAS

Karo audrų pasekoj daugeliui teko palikti savo gimtąjį kraštą ir atsidurti svetimose žemėse. Gyvenant svetur pasilgsta tu draugų, su kuriais buvo praleista jaunystė, su kuriais siekta mokslo, su kuriais svajota apie laimingą tėvynės ateitį.

Deja, žiaurus likimas nevienam suardė jaunatvės planus, išblaškė svetur draugus. Ir šiandien, kai sutinkame anų dienų draugus tikrai nuoširdžiai džiaugiamės, džiaugiamės gal dėl to kad jie mums primena tas neužmirštas jaunystės valandas, kurios lyg ir duoda mums įkvėpimo siekti anų dienų kilniųjų idealų.

Todėl nereikia stebėtis, kad greta įvairių organizacijų konvencijų, laiks nuo laiko, pasirodo atskirų vietovių—regioninių bei mokyklų suvažiavimai, kurie neabejotinai turi tikslą stiprinti lietuvių bendradarbiavimą.

Šiais sumetimais vedini vilkaviškiečiai, baigę arba lankę Vilkaviškio gimnaziją, užsimojo sušaukti suvažiavimą Chicagoje, su tikslu paminėti savo gimnazijos įkūrimo 55 metų sukaktį.

Ta proga bus galima atšvęsti VILKAVIŠKIO 300 METŲ JUBILIEJŲ, prieš 300 metų gavus miesto teises iš karaliaus Jono Kazimiero.

Jubilieji organizuoti susidarė komitetas iš vilkaviškiečių: poetės Julijos Švabaitės—Gylienės, poeto Kazio Bradūno, dr. Leono Kriaučeliūno, Kazio Povilaičio ir dr. Vytauto Tauro—Tupčiausko.

Suvažiavimas įvyks Jaunimo centre, Chicagoje, Darbo Dienos savaitgalį, rugsėjo 1 ir 2 dienomis.

Šeštadienį, rugsėjo 1 d vakare bus minėjimas — akademija bei literatūros-muzikos vakaras, dalyvaujant iškiliausiems meno sričių atstovams vilkaviškiečiams.

Sekmadienį, rugsėjo m. 2 d. ryte, įvyks iškilmingos pamaldos Tėvų Jėzuitų koplyčioje už žuvusius ir mirusius vilkaviškiečius. Vakare Jaunimo Centre bus banketas su šokiais ir menine programa.

Šio suvažiavimo sumanymas iš anksto skelbiamas Amerikos ir Kanados spaudoj, kad baigusieji arba bent lankiusieji Vilkaviškio gimnaziją galėtų suplanuoti savo darbus bei atostogas taip, kad galėtų atvykti į suvažiavimą pavieniai arba su šeimomis.

Tebūnie šis suvažiavimas mūsų tautinių aspiracijų stimuliu. Dr. V. Tauras — Tupčiauskas

CHICAGO

Gydytojų pobūvis

Illinois lietuviai gydytojais kasmet ruošia pavasarinį pobūvį, kurio metu pristatoma ir nauja valdyba.

Šiemet Chicagoje vyksta Amerikos Med. Sąjungos (AMA) metinis suvažiavimas, tad jo išvakarėse, sekmadienį, birželio 24 d., visi lietuviai gydytojai 5:30 val. vak. renkasi Congress-Pick viešbutį, apie dalyvavimą iki birželio 20 d. pranešdami Dr. Kaunui, 1832 So. 49 Ct., Cicero 50, Ill., OLympic 2-1381.

Po vakarienės ir programos (solistė Janina Šalnierė ir pianistas Alvydas Vasaitis) šokiams gros Freddy Fischer orkestras. Kviečiami — su šeimomis ir svečiais — pažinčių atnaujinimui visi medicinos, dantų ir vet. vydytojai, ir farmacininkai.

E. CHICAGO

Lėlytės šokis, kurį išpildo I ir II skyriaus mokinės. Iz. Valančiaus nuotrauka

Mokyklos parengimas

Šios lietuvių kolonijos parapijos mokykloje, kuriai vadovauja seselės kazimierės, šiais metais baigia 14 mokinių. Jų tarpe yra 5 naujųjų ateivių vaikai, o likusieji čia gimę, dalis iš jų turi lietuviškas pavardes, bet lietuviškai nebekalba. Yra tokių, kurių tėvai yra kilę pietų kraštuose.

Mokyklos užbaigimo proga, gegužės 20 d. buvo suorganizuotas parengimas, kurio metu mokiniai suvaidino seselių — mokytojų paruoštą montažą "Marijos žemė atsiminimuose". Šis montažas susidėjo iš dainų, šokių ir dialogų. Programos išpildyme dalyvavo visi mokiniai ir buvo atliekama anglų ir lietuvių kalboje, net ir kitataučių vaikai — mokiniai kalbėjo ir dainavo lietuviškai. Šio montažo pastatymas pareikalavo daug sunkaus darbo, jo kūrymo ir pastatymo metu. (ia)

TORONTO

Baigė mokslo metus

Lietuvių šeštadieninė mokykla gegužės 26 d. baigė mokslo metus. Sekančią dieną (sekmadienį), Prisikėlimo parapijos salėje įvyko iškilmingas aktas, kurio metu kalbėjo konsulas dr. J. Žmuidzinas, abiejų parapijų klebonai, lietuvių kredito kooperatyvo Paramos valdybos pirmininkas J. Strazdas, mokyklos vedėjas

NEW YORK

Pasiskirstė pareigomis

LB New Yorko I apylinkės naujoji valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. A. Reventas, vicepirm. K. Kepalas, sekr. Z. Dižpinigaitis, išd. V. Padvarietis ir valdybos narys V. Jonikas.

Valdybos adresas: A. Reventas, 177 Jerome Street, Brooklyn 7, N. Y. Telef.: UT 7-3985.

F i n a n s i n i a i s reikalais kreiptis į išd. V. Padvarietį — 24½ Ten Eyck St., Brooklyn 6, N. Y.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Lietuvių Fondo valdybai įteikiamas Illinois valstijos inkorporavimo charta. Stovi iš kairės: B. Babrauskas, dr. V. Šimaitis, adv. Alg. Kėželis, dr. A. Razma, valdybos pirmininkas T. Blinstrubas, S. Rauckinas, J. Švedas, A. Rugytė ir J. Vaičekonis. V. Noreikos nuotrauka

Baltimorės lietuvių veikėjo Vinco Velžio, paaukojusio Lietuvių Fondui 1,000 dolerių, 70 metų amžiaus sukakties proga buvo suorganizuotas pagerbimas. Prie stalo iš kairės sėdi: sukaktuvinko duktė Audrė Velžytė-Scanlon, žmona Frances, sukaktuvinkas VINCAS VELŽIS, sūnus adv. Vincas, adv. Nadas Rastenis ir pobūvio vedėjas Kazys Pažemėnas.